

Saugaus vairavimo pagrindai

[PASIRUOŠIMAS VAŽIAVIMUI](#)

[AUTOMOBILIO STABILUMAS](#)

[VAŽIAVIMAS POSŪKYJE](#)

[STABDYMAS](#)

[VAIRUOTOJO REAKCIJA, SAVIJAUTA, REKOMENDUOJAMI VEIKSMAI](#)

[VAIRAVIMAS TAMSIU PAROS METU](#)

[LENKIMAS](#)

[VAŽIAVIMAS PER SANKRYŽAS](#)

[KITI SAUGAUS VAIRAVIMO PATARIMAI](#)

PASIRUOŠIMAS VAŽIAVIMUI

Prieš pradėdami važiuoti kruopščiai patikrinkite transporto priemonės techninę būklę. Būtina įsitikinti, ar tvarkinga stabdžių sistema, vairo mechanizmas, šviesos ir signalizacijos sistemos, stiklo valytuvai, spidometras, saugos diržai, padangos, ar yra vairuotojo įrankių komplektas, atsarginis ratas ir kt.

Kiekvienoje motorinėje transporto priemonėje privalo būti vaistinė, gesintuvas, avarinio sustojimo ženklas.

Vairuotojo fizinė ir psichinė būsena turi būti tinkama vairuoti.

Sėdint prie vairo rankos turi būti truputį sulenktos ($100-120^\circ$) per alkūnes, kojos sulenktos per kelius $100-140^\circ$ kampu, keliai būtų 3-5 cm atstumu nuo apatinio vairo krašto ir šiek tiek pasislinkę į priekį. Keliai neturi kliūti už vairo, kai pėdomis spaudžiami pedalai. Sėdint nugara turi remtis į atlošą. Jūs turite gerai matyti kelią prieš save. Nereguliuokite vairo ir sėdynės padėties vairuodami - tai pavojinga.

Didelę įtaką vairuotojo nuovargiui, vairavimo judesių greičiui, tikslumui, kelio apžvelgiamumui turi sėdynės patogumas ir padėtis. Prieš pradėdami važiuoti tinkamai sureguliuokite sėdynę. Nustatyti jos išilginę padėtį, sureguliuokite atlošą, sėdynės aukštį, kad akys būtų tinkamame aukštyje virš vairo, patikrinkite galvos atramos aukštį.

AUTOMOBILIO STABILUMAS

1. Automobilio stabilumas tuo didesnis, kuo žemiau yra jo svorio centras.
2. Nepakrautas krovinių automobilis ne taip greitai virsta.
3. Visiškai pripildyta autocisterna stabilesnė už pripildytą iki pusės.
4. Šlaitu reikalinga važiuoti lėtai, nedarant staigių judesių vairu ir stabdžiais.
5. Inercijos jėga automobilį veikia staiga pradedant važiuoti, staigiai stabdant, važiuojant posūkyje.
6. Išcentrinė jėga būna didesnė, kuo didesnis važiavimo greitis ir mažesnis kelio vingio spindulys.
7. Automobilio šoninio slydimo priežastimi slidžiame kelyje gali būti tiek staigus stabdymas, tiek staigus greičio padidinimas.

8. Jeigu automobilio ratų traukos jėga didesnė už ratų sukibimo su kelio danga jėgą, buksuos varantys ratai.
9. Važiuojant slidžiu keliu, pavojinga staiga padidinti variklio sūkius (nuspausti akseleratoriaus pedalą), nes automobilis gali nuslysti į šoną.
10. Jei padangų protektorius susidėvėjęs, ratų sukibimo su kelio danga jėga mažėja.
11. Staiga stabdant automobilį, užpakaliniai ratai užsiblokuoja (čiuožia) greičiau, nei priekiniai.
12. Jeigu važiuojant automobiliu su galiniais varančiaisiais ratais, posūkyje pradėjo slysti į šoną galinė ašis, reikia truputį atleisti akseleratoriaus pedalą, vairą pasukti į slydimo pusę.
13. Jeigu važiuojant automobiliu su priekiniais varančiaisiais ratais, posūkyje pradėjo slysti į šoną galinė ašis, reikia truputį stipriau paspausti akseleratoriaus pedalą ir automobilio judėjimo kryptį kooreguoti vairu.
14. Jeigu stabdomas automobilis pradėjo slysti į šoną, reikia nustoti stabdyti.
15. Posūkyje automobilis stabilesnis, jeigu važiuojama su įjungta pavara ir neišminta sankaba.
16. Jei Jūsų vairuojamojo automobilio dešinieji ratai užvažiavo ant nesutvirtinto kelkraščio, rekomenduojama nestabdant automobilio, nukreipti jį į važiuojamąją dalį.
17. Stiprus šoninis vėjas pavojingas slidžiame kelyje išvažiuojant iš uždaro kelio ruožo į atvirą.

18. Pervažiavęs vandens telkinį (kai buvo apsemti automobilio stabdžiai), vairuotojui rekomenduojama važiuojant nedideliu greičiu keletą kartų paspausti stabdžių pedalą, kad išdžiūtų stabdžių trinkelės.
19. Akvaplaningo (vandens pleišto tarp padangos protektoriaus ir kelio dangos) dydis priklauso nuo važiavimo greičio, padangų protektoriaus būklės, lietaus intensyvumo, kelio dangos.
20. Jeigu važiuodami tiesiai, Jūs netikėtai įvažiavote į nedidelį apledėjusį kelio ruožą, patartina nekeisti važiavimo greičio ir krypties, tik lengvai atleisti akseleratoriaus pedalą.
21. Važiuojant per gilų sniegą, pažliugusiu grunto keliu, reikia iš anksto pasirinkti žemesnę pavarą, nedaryti staigių posūkių, neperjunginėti pavaros, stengtis nesustoti.
22. Vežant sunkesnius krovinius ant lengvojo automobilio kėbulo viršaus (bagažinė ant stogo), staigus vairo pasukimas ir stabdymas yra pavojingi.
23. Viena slidžiausių dangų yra tašytų akmenų kelio danga.
24. Per žemas oro slėgis padangose didina kuro sąnaudas ir mažina automobilio stabilumą.
25. Tik pradėjus lyti, kelio danga yra ypatingai slidi.

VAŽIAVIMAS POSŪKYJE

26. Posūkyje sumažinus važiavimo greitį – išcentrinė jėga sumažės.
27. Posūkyje sąstato priekaba pasislenka į posūkio centro pusę (kuo ilgesne vilktis – tuo daugiau).

28. Posūkyje vairuotojas turi stebėti, kad judančio automobilio galiniai ratai (priekaba), riedantys mažesniu spinduliu nei priekiniai, neužvažiuotų ant kliūtis, ir kad transporto priemonė neišvažiuotų į priešpriešinio eismo juostą.

29. Jei kelio posūkis pasirodė staigesnis nei tikėjotės, būtina sumažinti greitį.

STABDYMAS

30. Sustojimo kelias – kelias, kurį automobilis nuvažiuoja nuo to momento, kai vairuotojas pastebėjo kliūtį iki visiškai sustojo.

31. Stabdymo kelias – kelias, kurį automobilis nuvažiuoja nuo to momento, kai vairuotojas nuspaudžia stabdžių pedalą iki visiškai sustojo.

32. Reakcijos laikas – kelias, kurį automobilis nuvažiuoja nuo to momento, kai vairuotojas pastebėjo kliūtį iki to momento, kai pradėjo stabdyti.

33. Stabdymo kelias yra tiesiogiai proporcingas greičio padidėjimo kvadratui: t.y. Greitį padidinus tris kartus, stabdymo kelias padidės devynis kartus.

34. Vairo mechanizmo sandara neturi įtakos stabdymo keliui. Stabdymo kelias daugiausiai priklauso nuo važiavimo greičio, stabdžių pavaros sandaros, stabdančiųjų ratų skaičiaus ir stabdžių pedalo paspaudimo jėgos.

35. Distancija – tai atstumas tarp paskui vienas kito važiuojančių automobilių. Saugus atstumas tarp paskui vienas kito važiuojančių automobilių – apie pusę spidometro parodymo.

36. Važiuojant paskui didelį gabaritų automobilį, reikia laikytis nuo jo kaip galima didesniu atstumu, kad būtų matoma ilgesnė kelio atkarpa į priekį.

37. Staiga stabdant reikia nuspausti stabdžio pedalą, neišminant sankabos pedalo.
38. Jei stabdant, stabdomi ratai užblokuojami ir slysta važiuojamosios dalies paviršiumi, stabdymo kelias pailgėja.
39. Važiuojant slidžiu keliu, automobilio stabdymo kelias sumažės, jeigu bus stabdoma pertraukiamu stabdymo būdu, neišjungus sankabos ir pavaros (kai nėra ABS).
40. Važiuojant slidžiu keliu, stabdymas varikliu ir neblokuojant ratų, pagerina automobilio stabilumą.
41. Staigiai stabdant, keleiviai ir nepritvirtintas krovinyje juda į priekį.
42. Jeigu, esant intensyviai eismui, staigiai stabdysite transporto priemonę, į Jus gali atsitrekti iš paskos važiuojantys.
43. Staiga sugedus darbo stabdžiams, reikalinga įjungti žemesnę pavarą ir stabdyti stovėjimo (rankiniu) stabdžiu. Esant galimybei – pasinaudoti kokia nors kliūtimi.
44. Jei stačioje nuokalnėje automobilis bus ilgai stabdomas, gali perkaisti ir sugesti stabdžiai. Stabdyti nuokalnėje reikia įjungus pavarą.
45. Pavojiška staiga stabdyti automobilį, kurio kairiųjų ir dešiniųjų ratų padangos nevienodai nudilusios, nes jis gali nuslysti nuo kelio.
46. Stabdant automobilį varikliu, kuo statesnė nuokalnė, tuo žemesnę pavarą įjungiate.
47. Transporto priemonę palikdami stovėti visada įjunkite stovėjimo stabdį.
-

VAIRUOTOJO REAKCIJA, SAVIJAUTA, REKOMENDUOJAMI VEIKSMAI

47. Vairuotojo reakcijos laikas – laiko tarpas nuo to momento, kai vairuotojas pastebėjo kliūtį iki ėmėsi konkrečių veiksmų.

48. Neblaivaus vairuotojo reakcijos laikas pailgėja.

49. Pavargusio ir sergančio vairuotojo dėmesys silpnėja, reakcijos laikas ilgėja.

50. Didėjant judančio automobilio greičiui, vairuotojo apžvalgos kampas mažėja.

51. Vairuotojo emocinis susijaudinimas turi neigiamą įtaką eismo [saugumui](#).

52. Jeigu vairuotojas pavargo ir jį ima miegas, jis turi sustoti ir pailsėti.

53. Priešpriešais važiuojantys automobiliai, nudažyti tamsiomis spalvomis (pilka, tamsiai mėlyna), sudaro iliuziją, kad jie juda lėčiau, nei iš tikrųjų.

54. Priešpriešais atvažiuojanti didelių gabaritų transporto priemonė sudaro iliuziją, kad ji juda greičiau, nei iš tikrųjų.

55. Spausti sankabos ir stabdžio pedalus rekomenduojama vidurine pėdos dalimi.

56. Artėjant prie lygiareikšmės kelių sankryžos, rekomenduojama apžvelgti ją iš kairės į dešinę.

57. Gyvenvietėse, važiuojant pro maršrutinio transporto sustojimo aikštelę, reikia būti atidžiam, nes pėstieji gali išbėgti pro stovinčio autobuso ar

troleibuso priekį, o maršrutinio transporto priemonė turi pirmumą išvažiuodama iš sustojimo vietos, aikštelės.

58. Aplenkus transporto priemonę, rekomenduojama grįžti į dešinę eismo juostą, kai vairuotojas per užpakalinio vaizdo veidrodėlį, pamato aplenktą automobilį.

59. Sustojus įkalnėje ir laukiant leidžiamo šviesoforo ar reguliuotojo signalo, automobilį patartina išlaikyti vietoje stovėjimo stabdžiu.

60. Pradedant važiuoti įkalnėje, stovėjimo stabdį reikia atleisti sinchroniškai, automobiliui pajudant iš vietos (atleidžiant sankabą ir spaudžiant akseleratoriaus pedalą).

61. Nuokalnėje palikti stovėti automobilį su dyzeliniu varikliu ir su įjungta pavara pavojinga, nes savaime gali užsivesti variklis.

62. Jeigu Jus akina saulės spinduliai, sumažinkite greitį, toliau važiuokite tik įsitikinę, kad bus saugu.

63. Važiuojant rūke – atstumas iki priešpriešais atvažiuojančios transporto priemonės atrodo apgaulingai – atrodo didesnis už tikrąjį.

64. Dažnas transporto priemonės įsibėgėjimas ir stabdymas didina kuro sąnaudas.

65. Tolygus įsibėgėjimas ir tolygus stabdymas užtikrina mažiausias kuro sąnaudas.

66. Važiavimo ekonomiškumui turi įtakos automobilio aptakumas, įjungta pavara (važiavimo greitis), kelio sąlygos, uždegimo ir maitinimo sistemų būklė, vairavimo stilius.

67. Apsisukdamas vairuotojas turi stengtis kuo mažiau važiuoti atbuline eiga.

68. Esant minusinei temperatūrai, nuplautą automobilį, prieš pastatant į atvirą stovėjimo aikštelę, būtina išdžiovinti stabdžių trinkelės (važiuojant nedideliu greičiu, dažnai spaudinėjant stabdžių pedalą).

VAIRAVIMAS TAMSIU PAROS METU

69. Tamsiu paros metu, artėjant prie įkalnės viršūnės, visada rekomenduojama tolimąsias žibintų šviesas perjungti į artimąsias.

70. Tamsoje, ne gyvenvietėse, lengvuoju automobiliu važiuoti 90 km/h greičiu yra nesaugu, nes sutojimo kelias yra ilgesnis už apšviesto kelio ruožo ilgį.

71. Tamsiu paros metu, stipriai sningant, lyjant, pūstant, rūko metu, kelias bus geriau matomas įjungus rūko žibintus kartu su artimosiomis šviesomis.

72. Per daug apkrovus lengvojo automobilio užpakalinę ašį, bus blogai valdomas, įjungtos artimosios šviesos gali akinti priešpriešais atvažiuojančius vairuotojus.

Akloji zona – tai per galinio ir šoninio vaizdo veidrodžius nematoma kelio dalis. Kai norite pasukti, įsilieti į eismo srautą, sustoti, persirikiuoti turite žvilgtelėti per petį. Vairuodami visada žinokite, kas darosi aplink jus. Ugdykite įprotį žvilgčioti į veidrodžius.

LENKIMAS

Prieš pradedant lenkti yra būtina įsitikinti, kad:

- nė vienas iš paskui važiuojančių vairuotojų, kuriam gali būti sukliudyta, nepradėjo lenkti;
- transporto priemonės, važiuojančios priekyje ta pačia juosta, vairuotojas neparodė kairiojo posūkio signalo;
- lenkimui būtina juostos atkarpa yra laisva ir nebus kliudoma priešpriešais atvažiuojančioms transporto priemonėms, - baigdamas lenkti, jis galės grįžti į savo eismo juostą, nesukliudydamas lenkiamai transporto priemonei.

Lenkimui pasirinktas kelio ruožas turi būti gerai matomas. Per arti privažiavus prie lenkiamo automobilio šio ruožo matomumas bus ribotas . Taip pat Jūsų automobilio per galinio vaizdo veidrodėlius gali nebematyti ir lenkiamojo automobilio vairuotojas.

Kelių eismo taisyklės draudžia viršyti leistiną važiavimo greitį, t.y. greičio negalima viršyti ir lenkiant transporto priemones.

Baigus lenkti negalima staiga grįžti į savo eismo juostą. Grįžkite tik pamatę aplenkąjį automobilį per galinio vaizdo veidrodėlį.

VAŽIAVIMAS PER SANKRYŽAS

Sankryžose, ypač esančiose gyvenvietėje, vairuotojas privalo vienu metu stebėti daug objektų ir greitai įvertinti situaciją. Kelio ženklai, šviesoforai, kelio ženklinimas, transporto priemonės, pėstieji, įvairios kliūtys įtakoja vairuotoją ir todėl pailgėja vairuotojo reakcijos ir sprendimų priėmimo laikas.

Kai kuriose sankryžose yra ribotas matomumas, todėl gali netikėtai pasirodyti naujos transporto priemonės. Kartais dėl riboto sankryžos ploto yra sunku pasukti ar prasilenkti didelių gabaritų transporto priemonėms.

Pavojingiausios yra nereguliuojamos, ypač nelygiareikšmių kelių sankryžos . Čia dažnai klysta vairuotojai, privalantys duoti kelią. Jeigu jums kilo klausimas: važiuoti ar nevažiuoti, spėsiu ar nespėsiu - niekada nevažiuokite ir geriau dar kartą įsitikinkite saugumu.

Reguliuojamose sankryžose pavojingos situacijos kyla dažniausiai dėl kelių eismo taisyklių nesilaikymo.

Draudžiama įvažiuoti į sankryžą, jei joje yra transporto priemonių ar pėsčiųjų. Tokiu atveju ir degant žaliai šviesoforo signalui negalima įvažiuoti į sankryžą.

Eismo saugumui įtaką daro automobilio sandara, vairuotojo amžius, aplinka, kelias.

KITI SAUGAUS VAIRAVIMO PATARIMAI

Saugos diržai dažnai išsaugo gyvybę vairuotojui ir keleiviams autoavarijų metu susiduriant transporto priemonėms arba atsitrenkiant į kliūtį. Užsisėgus saugos diržus tikimybė susižeisti arba žūti yra kelis kartus mažesnė.

Transporto priemonė važiuodama tiesiu keliu, nukrypsta tiesios krypties dėl kelio nelygumų, padangų elastingumo, laisvumų vairo mechanizme, skersinio kelio nuolydžio ar šoninio vėjo.

Didelis greitis yra pavojingas. Didėjant greičiui, mažėja vairuotojo dėmesio koncentracijos laukas, trumpėja laikas, liekantis priimti sprendimus, didėja automobilio stabdymo kelias, mažėja ratų sukibimas su kelio danga, didėja pasipriešinimo riedėjimui koeficientas. Automobilis tampa sunkiau valdomas.

Kuo didesnis greitis, tuo sunkesnės būna autoavarijų pasekmės. Per mažas greitis yra taip pat pavojingas, nes kitos transporto priemonės turi lenkti lėčiau važiuojančią transporto priemonę.

Saugi distancija. Saugus atstumas tarp transporto priemonių priklauso nuo greičio, kelio dangos, vairuotojo reakcijos, transporto priemonės techninio stovio.

Važiuojant 100km/h greičiu, automobilis per sekundę nuvažiuoja apie 27 metrus. Greičiui padidėjus du kartus, stabdymo kelias pailgėja keturis kartus, t. y. stabdymo kelias yra proporcingas greičio kvadratum, todėl yra rekomenduojama, kad minimalus atstumas tarp automobilių būtų ne mažesnis kaip pusė važiavimo greičio reikšmės metrais. T. y., jei važiavimo greitis 60 km/h- 30 m, jei 100 km/h- 50 m ir pan.

Jeigu priartėjate per daug arti, nematysite kas dedasi priekyje.

Prasilenkimas. Priešpriešais važiuojančių transporto priemonių prasilenkimas yra pavojingas staigiuose kelio susiaurėjimuose, ant tiltų, tuneliuose, mažo spindulio posūkiuose, ruožuose su slidžia kelio danga, vietose kur gali vaikščioti pėstieji ir pan.

Lenkimas. Lenkimas yra vienos arba kelių transporto priemonių pralenkimas, išvažiuojant į priešpriešinio eismo juostą. Tai vienas pavojingiausių manevrų kelyje.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (SEAKI)

Naujausi KETBILIETAI testai

ketbilietai.lt

Vairavimo teorijos kursai ir pamokos

ketkursai.lt

Naujos kelių eismo taisyklės

ketonline.lt